

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi polji. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 gld. 60 kr., za pol leta 1 gld. 80 kr., za četrt leta 90 kr., pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gld. 20 kr., za pol leta 2 gld. 20 kr., za četrt leta 1 gld. 15 kr. nov. den.

~ V Ljubljani v sredo 26. februarja 1868. ~

Gospodarske stvari.

Gospodarstvo prvi steber vsacega napredka.

Ako želiš napredek Evrope videti, pogledi na njena dela, in čudil se bodeš modrosti duha človeškega. O čemur se nekdanj ljudem še sanjalo ni, to stvarja zdaj roka človeška; kar se je nekdanj copernija imenovala, kažejo ti dandanes bukve, da ni drugo kakor samo delovanje naternih moči.

Misliš li, da je Evropa že na vrhuncu sè svojimi modrimi iznajdbami, to je, da nima daljega napredka več? Motiš se! Dokler je sveta in véka kaj, bode tudi napredka! Duh človeški, ohrabren, bode sè svojimi deli zmirom dalje in dalje segal; on ne pozná nikakoršnih zaprék; on ne pozná niti ovir časa niti prostora.

Ko se nekteri kot živina trudijo, delajo in napredujejo, mislijo si drugi, ki drzé križema roke: „zakaj se toliko brigaš in trudiš, saj ne bodeš vekomaj živel?“ Al verujte mi, da taka nemarnost ne veljá več dandanes, — kdor tako govori, sluga je in sužnik tujega napredka in njegovih izdelkov.

Znana je resnica, da napredek je večten, in da vsak, naj si bodi posamesen človek ali narod, le nazaduje (nazaj gré), kdor ne napreduje.

Napredek je bujna, silna roka. Prav tako, kakor dereča reka vse, kar jej je na poti, v svoj vrtinec potegne, da se ž njim poigrá in potem potopí, prav tako dela napredek z vsem, kar se mu zoperstavlja.

Kakor pa začnemo z abecednico, kadar se brati učimo, tako se vsak napredek začne z gospodarstvom. Gospodarstvo je prvi temelj vsacega napredka in blagostanja.

Gospodarstvo je neobhodna potreba — *conditio sine qua non* — našega življenja, in nenasiteni želodec — ta zopernik naših žuljev in trudov — priganja nas skor celi dan, da gospodarimo. Treba je tedaj se ukvarjati z gospodarstvom iz dveh glavnih vzrokov: prvič, da živimo, drugič, da si zagotovimo blagostanje (premožnost), a s tem tudi neko neodvisnost v življenji svojem.

Da se divji narod z gospodarstvom ne briga več kakor toliko, kolikor mu želodec zapoveduje, ni čudo, ker tak narod nima nikakoršnih potreb — fraka in cilindra (škriccev in visoke štule) ne pozna, o plesih in koncertih nič ne vé — čemu mu tedaj novcev (denarjev)? Denar ima le tedaj vrednost, ako služi kot sredstvo za kak namen. Al drugače je pri nas! Mi čedalje imamo več potreb, pravih ali nepravih, katerim drugače zadostiti ne moremo nego s trudom in delom svojih rok — kajti čudesa so prestala in mana ne pada nam več z nebes.

Gospodarstvo pa ima mnogo znamenitih nasledkov v narodnem življenji.

Dobro gospodarstvo požlahnuje šege in navade, izkorenjuje krive domišljije in predsodke in priznava ga za gospodarja nature (prirode), tega čuda Božjega.

Narodno gospodarstvo je nadalje temelj (podloga) vsaki obrtniji in trgovini. V državah, kjer se dobro gospodari, raste tudi razmerno ljudstvo, a kjer je delavnih rok, cvetè obrtnija, s tem raste in se množi blagostanje. Od kod lan, kakor od marljivega gospodarja? odkod volna, ako ne od ovce, a ovca spet od gospodarja?

Národno slovstvo, narodna inteligencija (duševna omika) tudi je nadalje nasledek materijalnega blagostanja. Siromak si ne more kupiti dražih bukev, in kako more svojega sinka v šolo poslati, da bi za-nj na leto plačal 200 gold., ako še toliko ne zmore, da bi preživil sebe in svojo družino? Pri siromašnem narodu ne more ni govora biti o cvetočem slovstvu, o cvetočem časnikarstvu — teh najmočnejših podlagah današnjega napredka.

Al tudi v državno-političnem življenji kažejo se razni nasledki národnega blagostanja. Kako more narod zahtevati, da ima v politiki kaj veljave, ako je sluga tujih novčarjev (bogatašev)? Ali more tak narod imeti politično neodvisnih ljudi, — svojih voditeljev — ako je na milost in nemilost predan rokam brezvestnih novčarjev? More li narod imeti političkih karaktêrov (značajev), ako ga v hiši lakota in golota tare? Časi Aristida so prestali, a nikdar se ne vrnejo več! Pri siromašnem narodu je vsako opozicijo (nasprotovanje) najlože z denarjem zadušiti, — vse, kar je siromašno, je podkupljivo! „S trebihom za kruhom“. Prav živi dokaz tega so uradniki, ki brez premoženja so prisiljeni služiti; oni morajo mnogokrat sè solznim očesom in pobitim srcem biti orodje vsaki vladi, če tudi danestako, jutri drugače zapoveduje. Petelini so na strehi, ki jih suče vsak veter.

Kakor s posameznimi ljudmi, tako je sè celimi državami. Glejte majhno Dansko, Belgijo, Holandijo itd., s čem drugim imponirajo te države nego sè svojim bogastvom, svojo omiko?

Po vsem je tedaj jasno kot beli dan, da le ta veljá, kdor ima kaj premoženja; k premoženju pa danes pelje le poduk, ker iz poduka sledi omika, iz omike pa umno gospodarstvo. Po „Nov. Pozor-u.“

Gospodarske skušnje.

Dobra ledenica.

Šupa iz dilj narejena je ta ledenica, ktera na prostem stoji, tedaj tudi na solncu. V to šupo so naložili